

KATEDRA
INFORMATIKY
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Jazyk C

Funkce

Mgr. Markéta Trnečková, Ph.D.

Jazyk C

„Before software can be reusable it first has to be usable.“

(Ralph Johnson)

Funkce

- alespoň jedna funkce – `main()`
- předem definované
- uživatelsky definované

Funkce

- definice vždy vně ostatních funkcí
- vstupní data – argumenty funkce (nemusí mít žádné)
- návratová hodnota – výstupní data

```
typ jmeno(typ1 a1, typ2 a2, ..., typn an)
```

- funkce, která nic nevrací – procedura (návratová hodnota void)

Funkce

Příklad

Příklad (volani.c)

```
/* Vypocet mocniny s prirodzenym exponentem */
double mocnina(double zaklad, int exponent){
    double vysledek = 1.0;
    int i;

    for(i = 0; i<exponent; i++){
        vysledek *= zaklad;
    }
    return vysledek;
}
```

```
double y = mocnina(2,3);
```

„Přetypuješ každý parametr předávaný funkci na očekávaný typ, pokud toho typu již není, ačkoli jsi přesvědčen o zbytečnosti svého úsilí. Odplata krutá totiž nečekaně zaskočí ty, kdo opomenou.“

Funkce

Deklarace

Příklad

```
void funkceA () {  
    funkceB ();  
}
```

```
void funkceB () {  
    funkceC ();  
}
```

```
void funkceC () {  
    funkceA ();  
}
```

Funkce

Deklarace

Příklad

```
double mocnina(double zaklad , int exponent );  
/* pripadne */  
double mocnina(double , int );
```

Funkce

Rekurzivní funkce

Příklad (faktorial.c)

```
#include <stdio.h>
int fakt(int n){
    if(n <= 0)
        return 1;
    return n * fakt(n - 1);
}

int main(){
    int n = 10;
    printf("Faktorial čísla %d je roven %d", n, fakt(n));
    return 0;
}
```


Funkce

Předávání argumentů funkci

Příklad (parametry.c)

```
#include <stdio.h>

void zmen_cislo_na_5(int cislo){
    cislo = 5;
}

int main(){
    int cislo = 4;
    zmen_cislo_na_5(cislo);
    printf("%d ", cislo);
    return 0;
}
```

Funkce

Předávání argumentů funkci

- Předávání argumentů hodnotou
- Předávání argumentů odkazem

Funkce

Předávání argumentů odkazem

Příklad

```
int deleni(int a, int b, int *r){
    /* r – zbytek po deleni */
    *r = a % b;
    return a / b;
}

int main(){
    int x, y;
    /* x = 2, y = 3*/
    x = deleni(13, 5, &y);
    return 0;
}
```

Funkce

Pole jako argument funkce

Příklad

```
#include <stdio.h>

void vynuluj_pole(int p[], int velikost){
    int i;
    for(i = 1; i < velikost; i++){
        pole[i] = 0;
    }
}

int main(){
    int pole[5] = {1, 2, 3, 4, 5};
    vynuluj_pole(pole, 5); /* Vsechny prvky rovny 0 */
    return 0;
}
```

Funkce

Rozsah platnosti proměnných

- lokální proměnné
- globální proměnné

Příklad

```
int funkceA(){
    int vysledek = 1;
    /* Zbytek funkce*/
}

int funkceB(){
    int vysledek = 10;
    /* Zbytek funkce*/
}
```

Funkce

Rozsah platnosti proměnných

Příklad (Jaký bude výsledek tohoto programu?)

```
int foo = 5; /* Globalni promenna*/

void funkceA(){
    int foo = 6;
    printf("%d ", foo);
}
void funkceB(){
    foo = 7;
    printf("%d ", foo);
}
int main(){
    printf("%d ", foo);
    funkceA();
    funkceB();
    printf("%d ", foo);
    return 0;
}
```

Paměťové třídy

- každé proměnné je přiřazena
  - kde se vytváří a kde je viditelná
-
- `auto`
  - `extern`
  - `static`
  - `register`

Paměťové třídy

auto

- lokální proměnné – ukládají se na zásobník

```
void func(){
    int j;
    ...
}
/* ma stejny vyznam jako */
void func(){
    auto int j;
    ...
}
```


Paměťové třídy

extern

- datová oblast – globální proměnné
- zejména pro více souborů

```
/* Soubor 1 */  
typ promenna; /* definice/deklarace */
```

```
/* Soubor 2 */  
extern typ promenna; /* deklarace */
```

Paměťové třídy

static

- globální, které mají být viditelné jen v lokálním souboru
- lokální si uchovávají svojí hodnotu

```
void f(){  
    int x = 0;  
    static int y = 0;  
  
    y++;  
    x++;  
}
```

Paměťové třídy

register

- globální, které mají být viditelné jen v lokálním souboru
- lokální si uchovávají svojí hodnotu

```
register typ promenna;
```

Typové modifikátory

- `const` – rozdíl oproti symbolickým konstantám
- `volatile` – v paralelních programech

```
pametova_trida  typovy_modifikator  typ  nazev_promenne;
```

Funkce s proměnným počtem argumentů

- výpustka – tři tečky ...
- parametry na zásobníku za sebou

```
typ nizev(typ povinny , ...)
```

- počet argumentů a jejich typy jsou předány formátovacím řetězcem (např. jako u `printf()`),
- předpokládáme typ parametrů a funkci je předán jejich počet,
- předpokládáme typ parametrů a máme určenou zarážku (např. práce s řetězci).

Funkce s proměnným počtem argumentů

Příklad

```
double prumer(int pocet, ...){  
    /* Telo funkce */  
}  
  
prum = prumer(5, 1.2, 3.4, 5.6, 7.8, 9.0);
```

Funkce s proměnným počtem argumentů

- `stdarg.h`
- typ `va_list`, který se používá k uložení parametrů v zásobníku,
- makro `va_start()`,
- makro `va_arg()`,
- makro `va_end()`.

```
va_list parametry;  
va_start(parametry, posledni_povinny);
```

```
cislo = va_arg(parametry, double);
```

```
va_end(parametry);
```

Funkce s proměnným počtem argumentů

Příklad (prumer.c)

```
#include <stdio.h>
#include <stdarg.h>

double prumer(int pocet, ...){
    double soucet = 0;
    int i;
    va_list parametry;
    va_start(parametry, pocet);
    for(i = 0; i < pocet; i++){
        soucet += va_arg(parametry, double);
    }
    va_end(parametry);
    return soucet / pocet;
}

int main(){
    printf("%f \n", prumer(5, 1.2, 3.4, 5.6, 7.8, 9.0));
    return 0;
}
```


Parametry příkazové řádky

- `argc` (argument count) – počet argumentů s kolika je příkaz spuštěn,
- `argv` (argument vector) – ukazatel na pole znakových řetězců obsahujících argumenty.
Vždy jeden parametr v jednom řetězci.

```
int main(int argc , char *argv []);
```

Parametry příkazové řádky

Příklad

- Součet dvou čísel – `soucet.exe`
- Spuštění v konzoli – `soucet.exe 2 3`
- `argc = 3`
- `argv`:
  - `argv[0] = "soucet.exe"`
  - `argv[1] = "2"`
  - `argv[2] = "3"`

Parametry příkazové řádky

Příklad

Příklad (priklad.c)

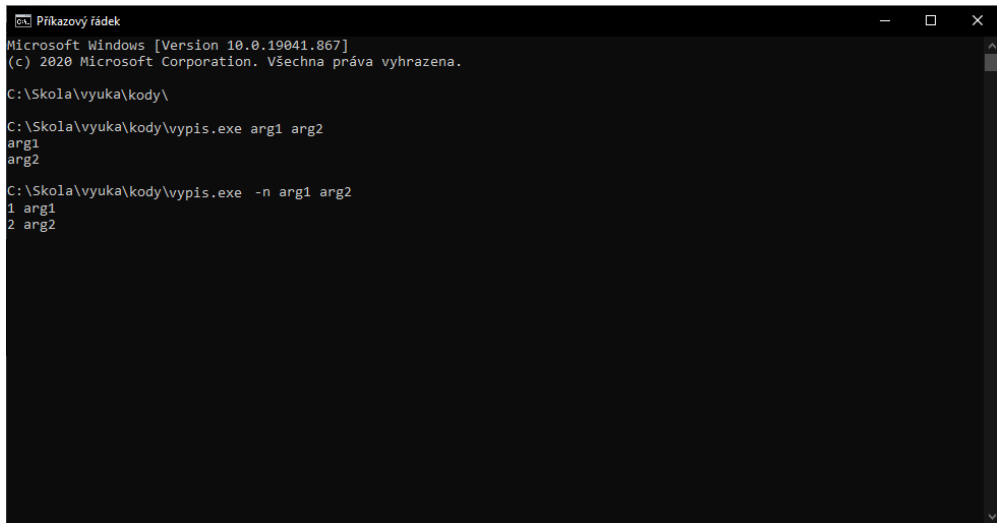
```
#include <stdio.h>

int main(int argc, char* argv[]){
    int i;

    for(i = 0; i < argc; i++){
        printf("%s\n", argv[i]);
    }
    return 0;
}
```

Parametry příkazové řádky

Příklad


```
Microsoft Windows [Version 10.0.19041.867]
(c) 2020 Microsoft Corporation. Všechna práva vyhrazena.

C:\Skola\vyuka\kody\

C:\Skola\vyuka\kody\vypis.exe arg1 arg2
arg1
arg2

C:\Skola\vyuka\kody\vypis.exe -n arg1 arg2
1 arg1
2 arg2
```

Ukazatele na funkce

```
typ (*navez)(typ1, typ2, ..., typn);
```

Příklad

```
double polynomA(double x){  
    return 3*x*x + 2*x + 1;  
}  
  
double (*ptr_polynom)(double) = polynomA;
```

```
typedef double (*PTR_FUN)(double);
```

```
PTR_FUN ptr_polynom = polynomA;
```

Ukazatele na funkce

Přiřazení adresy ukazateli

```
ptr_polynom = polynomA;
```

Volání funkce

```
v = ptr_polynom(-1);
```

```
/* pripadne */
```

```
v = (*ptr_polynom)(-1);
```

Ukazatele na funkce

Ukazatel na funkci jako parametr funkce

Funkce vyšších řádů

```
int *map(int (*fce)(int), int *vstup, int pocet){
    /* telo funkce */
}
```

Volání funkce

```
/* Funkce vracejici treti mocninu prvku x */
int na3(int x){
    return x * x * x;
}
```

```
pole_vysledku = map(na3, pole_vstupni, velikost_pole);
```

Pole ukazatelů na funkce

```
/* Deklarace */  
int (*pole_fci[5])(int);  
  
/* Deklarace + inicializace */  
int(*pole_fci[5])(int) = {na0, na1, na2, na3, na4};  
  
/* Volani */  
vysledek = pole_fci[1](-1);
```


Cvičení

- 1 Napište program, který nalezne všechna čtyřciferná čísla, která jsou dělitelná číslem, které dostaneme jako sumu čísla tvořeného první a druhou číslicí a čísla tvořeného třetí a čtvrtou číslicí. Například číslo 3417 je dělitelné číslem $34 + 17$. Vhodné části algoritmu realizujte pomocí funkcí.
- 2 Napište program, který pro dané přirozené číslo spočítá jeho rozdíl od nejbližšího většího prvočísla.
- 3 Napište program, který pro dané přirozené n spočítá sumu:

$$1! + (1 + 2)! + (1 + 2 + 3)! + \dots + (1 + 2 + \dots + n)!$$

- 4 Naprogramujte funkci, která bere jako argument dvě proměnné a provede výměnu hodnot těchto dvou proměnných.
- 5 Naprogramujte funkci, která jako argument bere pole čísel a vrátí (nové) pole jejich druhých mocnin (tedy prvek na indexu i vráceného pole bude mít hodnotu druhé mocniny prvku na indexu i vstupního pole).

Cvičení

- 6 Vytvořte strukturu matice, která bude obsahovat její rozměry `int m` a `int n` a položku `data` (dvourozměrné pole velikosti $m \times n$). Vytvořte funkci, která jako argument bude brát dva `int` (`m` a `n`). Funkce bude vracet nulovou matici velikosti $m \times n$ (všechny prvky matice jsou rovny 0).
- 7 Napište funkci, která bere dva argumenty (`text` a `podretezec`). Funkce v daném textovém řetězci `text` vyhledá první výskyt zadaného podřetězce `podretezec`. Funkce vrací ukazatel na první znak nalezeného podřetězce nebo konstantu `NULL`, pokud podřetězec `podretezec` nebyl nalezen.
- 8 Napište funkci, která vrací nejmenší z předaných celočíselných parametrů. Funkce bere jako první argument počet předaných celých čísel.
- 9 Napište program `soucet`, který sečte celá čísla zadaná v příkazové řádce (terminálu). Každé číslo je samostatný argument. Například: `soucet 2 3 4` vrátí 9. Pozor! Jednotlivé argumenty jsou textové řetězce. Ty je potřeba převést na čísla. (Můžete použít funkci `atoi()`, která je součástí standardní knihovny `stdlib`.)
- 10 Napište program `nejdejsi`, který vrátí nejdelší (obsahující nejvíce znaků) ze svých argumentů předaných přes příkazovou řádku (terminál). Například: `nejdejsi ahoj jak se mas`
vypíše `ahoj`

Cvičení

- 11** Napište funkci `my_printf()`, která se bude chovat obdobně jako funkce `printf()`. Bude mít jeden povinný argument – řetězec, který může obsahovat formátovací sekvence, a libovolný počet nepovinných argumentů.

Formátovací sekvence:

- `*i` nahradí celým číslem, který byl předán jako nepovinný argument,
- `*c` nahradí znakem,
- `*f` nahradí desetinným číslem.

Pozor! funkce `va_arg()`, pracuje jen se základními datovými typy. Znak (`char`), je potřeba načíst jako `int` a přetypovat na `char`

`(char)va_arg(parametry, int)`

a desetinná čísla je potřeba načíst jako typ `double`

`va_arg(parametry, double)`

Uvnitř funkce je možné použít funkci `printf()`.

- 12** Naprogramujte funkce `na0`, `na1`, `na2`, `na3` a `na4`, vytvořte pole, do kterého tyto funkce uložíte, a vyzkoušejte si práci s tímto polem.

Cvičení

- 12 Dopište následující program tak, že proměnné `i` a `j` definujete nejprve jako globální `int` a pak lokální `register int`. Porovnejte rychlost obou programů.

Příklad

```
for (i = 0; i < MAX; i++){  
    for(j = 0; j < MAX; j++){  
        i = i;  
        j = j;  
    }  
}
```